

**80. Latvijas Universitātes
starptautiskā zinātniskā
konference 2022**

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
MUZEJS

LATVIJAS VALSTS UNIVERSITĀTES ASTRONOMIJAS STUDIJU ABSOLVENTI, 1946 – 1995

Dr. paed, Mg. phys. Ilgonis Vilks

Kāpēc tapa šis pētījums?

Aktualitāte. Pirmo reizi apkopotas ziņas par LVU astronomijas specialitātes absolventiem laika posmā no 1946. līdz 1995. gadam. Par 1920. – 1945. gadu autors jau ir apkopojumu veicis.

Mērķis. Izanalizēt ziņas par LVU astronomijas specialitātes studentiem šajā laika posmā, noskaidrot, kuri studenti turpmāk bijuši saistīti ar astronomiju.

Metodes. Sameklēti studentu vārdi un informācija LU Muzeja F. Candra un Latvijas astronomijas kolekcijas krājumā, literatūras avotos un periodikā. Pēc tam darbs LU Arhīvā ar studentu personas lietām.

Laika posms, kritēriji

1946. Pirmie trīs pēckara absolventi. Sāka studijas kara laikā, daļēji PSRS izglītības programma.

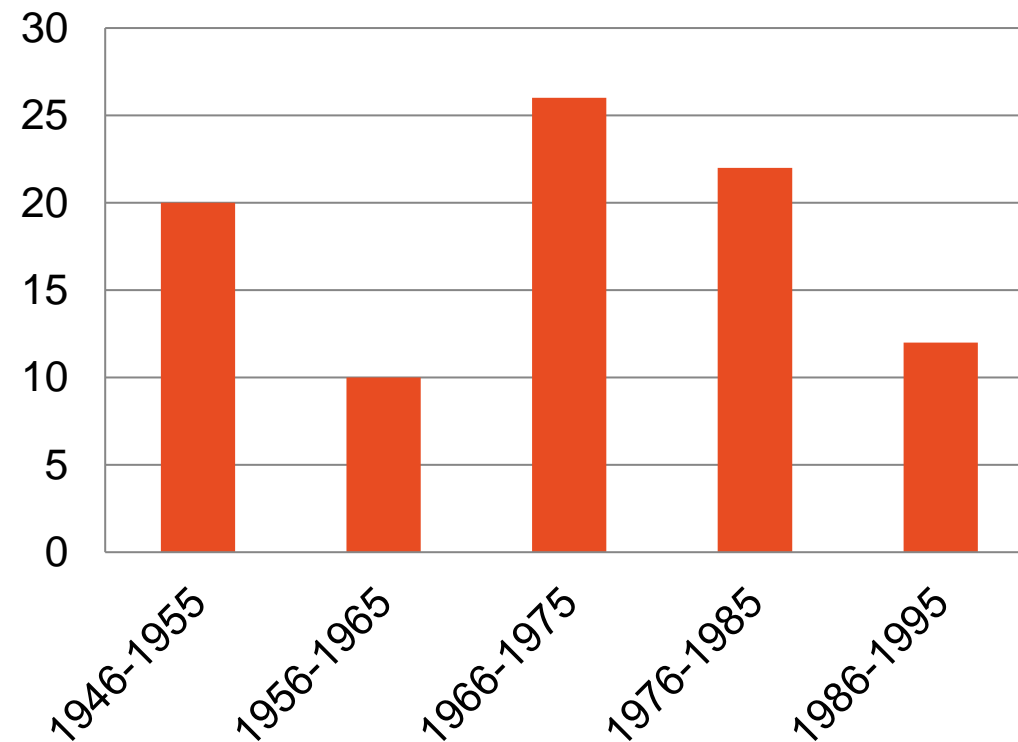
1995. Augstskolu absolvēja pēdējais piecu gadu studiju programmas beidzējs. Tieši 50 gadus garš posms.

Par astronomijas studiju absolventiem uzskatīti tie, kas studējuši speciālos astronomijas kursus un pabeiguši augstskolu. Šādu studentu aplūkotajā laika posmā zināms tieši 90.

Apkopotas ziņas par studiju periodu, specialitāti, astronomijas kursu skaitu, diplomdarba tēmu, turpmāko darbības virzienu.

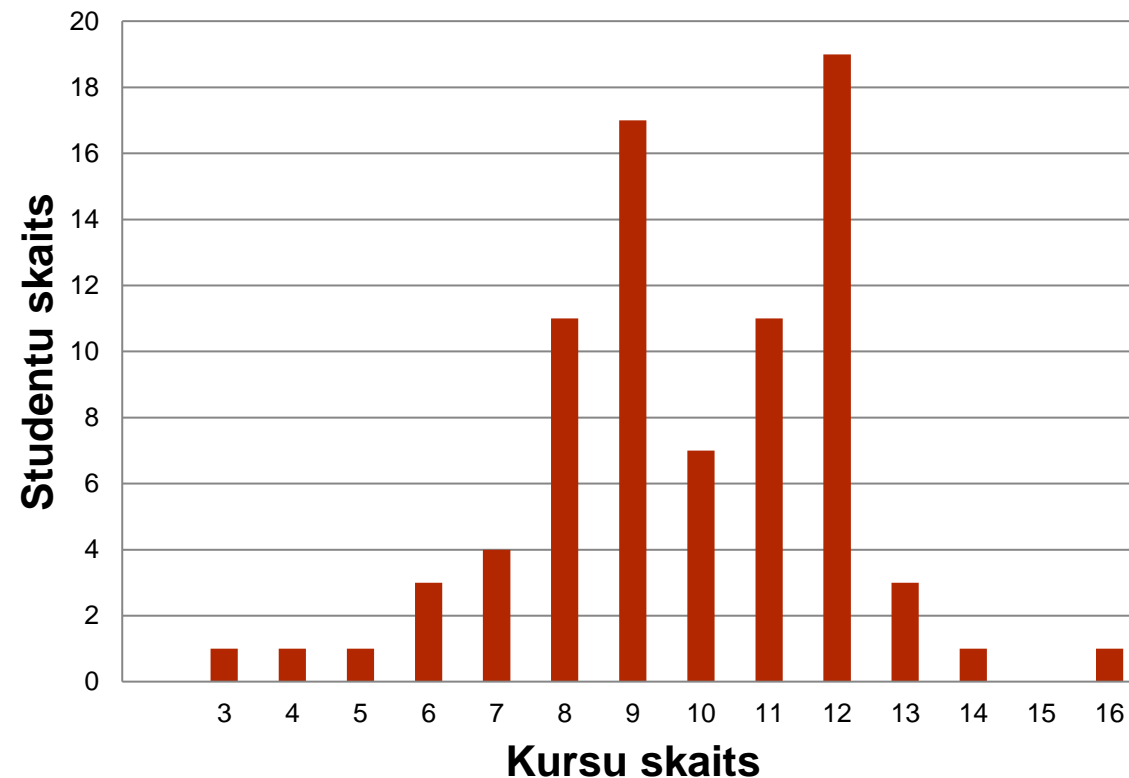
Studentu skaits pa dekādēm

Astronomiju studējuši vidēji 1,80 studenti gadā. Apmēram tāpat, kā starpkaru posmā.

Astronomijas studiju apjoms

Studenti apguvuši atšķirīgu astronomijas kursu skaitu, 20. gadsimta 60. un 70. gados bieži vien pietika ar 8 – 9 kursiem, bet pirms un pēc tam kursu skaits bija lielāks, ap 11 – 12. Grafikā – sadalījums pēc studentu skaita, nevis pa gadiem.

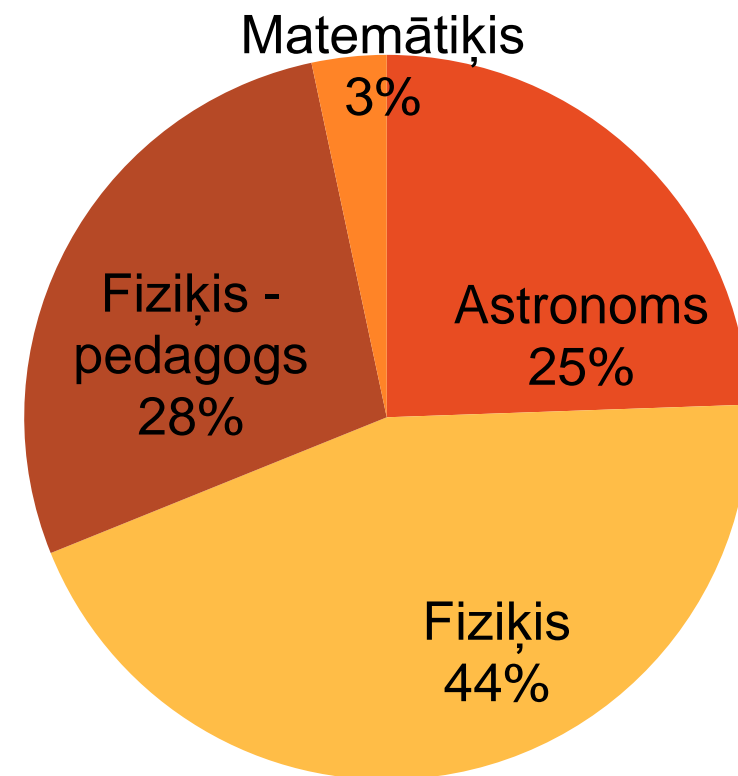

Specialitātes

No 90 studentiem 22 ieguvuši astronoma specialitāti (līdz 1952. gadam un divi studenti 1967. gadā.)

40 studenti kļuva par fiziķiem. 25 studenti pabeiguši studijas kā fiziķi-pasniedzēji vai fiziķi-vidusskolas skolotāji.

Vēl trīs studenti kļuva par matemātiķiem vai matemātiķiem-skaitļotājiem.

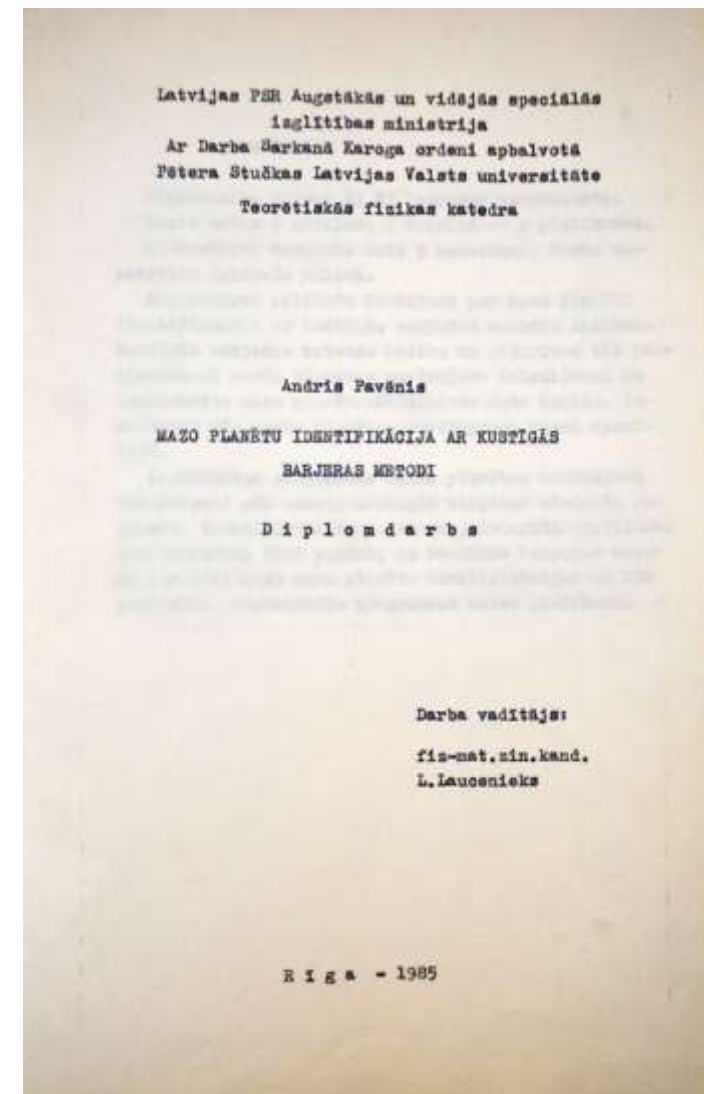
Individuālais studiju plāns, 1982

Semestris	Priekšmets	Stundu skaits
5	Sfēriskā astronomija	36
6	Vispārīgā astrometrija	51
7	Debess mehānikas pamati	54
7	Vispārīgā astrofizika	54
7	Ievads zvaigžņu astronomijā	36
8	Skaitliskās metodes	68
8	Kosmodinamika	34
8	Mainzvaigznes	34
9	Kosmiskā ģeodēzija	36
9	Planētu fizika	36
10	ZMP redzamā kustība	40
Specializācijas laboratorijas		
7	P. Stučkas LVU AO pētījumu virzieni	36
7	LPSR ZA Radioastrofizikas observatorijas pētījumu virzieni	54
8	Darbi, kas saistīti ar LPSR observatoriju zinātniskajiem pētījumiem	102
9	Darbi, kas saistīti ar LPSR observatoriju zinātniskajiem pētījumiem	108
10	Diplomdarbs	120

Diplomdarbi

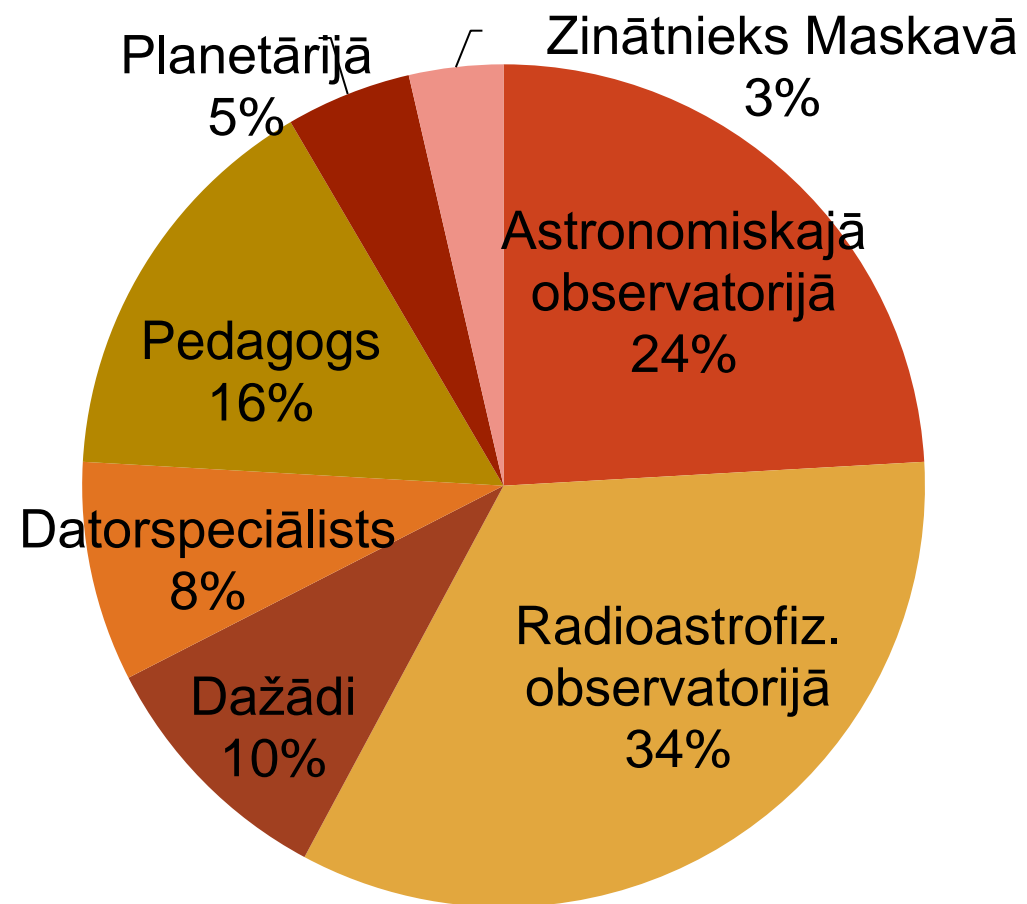
Lielākā daļa diplomdarbu (74) saistīti ar abu Latvijas astronomisko observatoriju (Radioastrofizikas observatorija Baldonē un LVU Astronomiskā observatorija) pētījumu tematiku, un labi atspoguļo tobrīd aktuālos astronomijas jautājumus. Tie dalās aptuveni līdzīgās daļās, ar astrofiziku saistīti 38 diplomdarbi, ar objektu orbītu un pozīciju noteikšanu, precīzā laika mērīšanu – 36 diplomdarbi. Par studentu darbiem nākamajā ziņojumā stāstīs G. Vilka.

Pēc studijām

Lielākā puse absolventu (48) strādājuši vienā vai otrā observatorijā.

Radioastrofizikas observatorijā Baldonē – 28 absolventi, LVU Astronomiskajā observatorijā – 20 absolventi. 13 studenti kļuva par pedagogiem (12 skolotāji un 1 augstskolas pasniedzējs), 7 – par datorspeciālistiem, 4 – planetārija lektori. Citi absolventi pēc studiju pabeigšanas darbojušies dažādās nozarēs, arī ārpus Latvijas.

90 astronomijas studenti

Briede Aleksandra, Kļeveckis Viktors, Dīriķis Matīss, Vītola Velta, Detlova Ella (Šube), Kondratjeva Drosma (Kalniņa), Sizova Olga, Alksne Ārija (Rusanova), Kaupuša Elga, Jokste Helēna, Kallens Visvaldis, Pūre Maiga (Grasberga), Rungaine Ira, Roze Leonids, Roze Leonora (Blanka), Sala Biruta, Vimba Vilma, Alksne Zenta (Pētersone), Alksnis Andrejs, Mičulis Aleksandrs, Lapuška Kazimirs, Ābele Māris, Francmanis Jurijs, Kovaļevskis Antons, Vainberga Dorisa, Rozenfelds Gunārs, Magone Vija (Laveniece), Divina Ludmila, Francmane Svetlana (Jevdokimenko), Eliāss Modris, Straupe Verners, Varšavskis Vladimirs, Averjaņihina Jeļena, Sutormina Natālija, Žagars Juris, Gailāns Ādolfs, Jungeļsons Ļevs, Tavjevs Jevgeņijs, Hansena Hermīna, Miezis Jānis, Abakumovs Igors, Koļesova Nadežda, Kaltigins Mihails, Ševeļkovs Vladimirs, Haričevs Igors, Duncāns Leo, Osipčuks Aleksandrs, Lazarevs Valērijs, Kižeļš-Šjutts Rūdolfs, Akseļrods Solomons, Tihomirovs Aleksandrs, Eglītis Ilgmārs, Eglīte Mārīte (Biteniece), Platais Imants, Brakmanis Aivars, Paupers Oskars, Zariņš Ansis, Kuzurmans Pjotrs, Bataļins Vjačeslavs, Maslovskis Armands, Pundure Irena, Freimanis Juris, Lerner Leonīds, Bičevska Gunta (Apine), Kauliņš Juris, Rudzinska Ieva (Zlakomanova, Rozeniece), Šakalis Roberts, Zujevs Jurijs, Fogels Grigorijs, Zujeva Ludmila (Perec), Vilks Ilgonis, Auziņš Vilnis, Nāgelis Jānis, Začs Laimons, Raudis Alfs, Sidorins Konstantīns, Pavēnis Andris, Brodežonoks Raitis, Salmiņš Kalvis, Britāla Aija (Ozola), Petrovs Valentīns, Kaminskis Jānis, Tarasova Agita, Āboliņš Ēriks, Lemps Valentīna, Bārzdēlis Gints, Ratnieks Arnis, Ancāns Helmut, Vilks Artūrs, Alksnis Oskars.

Leonids Roze (1925 – 2009)

Studiju periods 1947 – 1952.

Astronoms – matemātiķis.

Strādājis LVU Astronomiskajā observatorijā (1957 – 1992), laika dienesta speciālists, astronomijas vēstures pētnieks.

Māris Ābele (1937 – 2022)

Studiju periods 1955 – 1960.
Fiziķis, vidusskolas skolotājs.
Strādājis LVU Astronomiskajā
observatorijā un LU Astronomijas
institūtā (1960 – 2022), bijis
institūta direktors), daudzu satelītu
novērošanas teleskopu
konstruktors.

Juris Žagars (dz. 1949)

Studiju periods LVU 1966 – 1969,
tad MVU 1969 – 1973, astronoms.

Strādājis LVU Astronomiskajā
observatorijā un LU Astronomijas
institūtā (1967 – 2000). Debess
mehānikas speciālists, pasniedzējs.

Astronomi, bet ne astronomijas studenti

11 LVU studenti studējuši citās fizikas vai matemātikas specialitātēs, bet viņu diplomdarbs ir saistīts ar astronomiju. 4 absolventi pēc tam strādājuši LVU Astronomiskajā observatorijā.

Vēl 37 LVU studenti nav studējuši astronomiju, taču pēc tam bijuši saistīti ar to. Lielākā daļa (27) strādājuši observatorijās, LVU Astronomiskajā observatorijā – 15, Radioastrofizikas observatorijā Baldonē – 12. Pieci studiju beidzēji darbojušies Latvijas Astronomijas biedrībā, vai popularizējuši astronomiju, 3 bijuši vai ir aktīvi pedagogi. Viens īsu laiku studējis LVU astronomijas aspirantūrā, vēl viens strādā Ventspils Starptautiskajā radioastronomijas centrā.

Secinājumi

50 gados 138 personas jeb vidēji 2,76 LVU absolventi gadā lielākā vai mazākā mērā pēc studijām bija saistīti ar astronomiju.

No viņiem astronomiju studējuši 90 cilvēki jeb vidēji 1,80 studenti gadā.

Tas nav daudz, taču acīmredzot, Latvijas astronomisko pētījumu un citu ar astronomiju saistītu jomu nodrošināšanai pietiekami.

Šajā pētījumā nav aplūkoti citu Latvijas PSR vai PSRS augstskolu absolventi, kas sekmīgi darbojušies astronomijā mūsu valstī.

LVU studenti 50. gados

Paldies par uzmanību!

**#STAND
WITH
UKRAINE**

